СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 6. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 9. січня, 1929. VOL XXXVII. No. 6. Jersey City, N. J., Wednesday, January 9, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР КОНФЕРУЄ

ДОБИРАЄ ЧЛЕНІВ СЛІДУЮЧОГО КАБІНЕТУ. НА СЕКРЕТАРЯ СТЕЙТУ ПРОПОНУЮТЬ ДВАЙТА В. МОРРО.

ВАШИНГТОН, 8. січня. — Вибраний президент Герберт Гувер, повернувши зі своєї подорожі по Середущій і Полудневій Америці, відвідав през. Кулиджа, а побалакавши з ним пів години, вернув до свого готелю і засів до роботи.

Гувера відвідали сенатори з стейту Ню Джерзі, Едж і Кен, і запропонували номінацію американського амбасадора до Мексика, Двайта В. Морра, на секретаря стейту. Гувер вислухав уважно мотивів, що промовляли за Морром, але своєї думки в тій справі не висказав.

НОВИЙ СВІТОВИЙ РЕКОРД У ЛЕТУНСТВІ.

ЛІТАК „КВЕСЧЕН МАРК" ЛІТАВ 6 І ЧВЕРТЬ ДНЯ. ЗЛЕТІВ НА ЗЕМЛЮ АЖ ТОДІ, КОЛИ ПОПСУЛАСЯ МАШИНА.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 7. січня. — Військовий одномоторовий літак „Квесчен Марк" злетів сьогодня пополудні на землю в год. 2.07, перебувши у воздусі 150 годин, 40 мінут і 15 секунд. В той спосіб майор Карл Шпац і 4 інших членів залоги осягнули найбільший у світі рекорд щодо витревалости.

Летуни булиб ще довше літали, як би не попсувалася їм машина, що змусила їх чимскорше спуститися на землю. Летуни оповідають, що тільки спочатку було прикро літати, а чим далі, тим було приємніще. Всі здорові й веселі.

ДЕМОЛЮЄ СПІКІЗІ.

НЮ ЙОРК, 8. січня. — Поліційний комішенер Гвейлен заявив, що колиб спікізі, в яких уже переведено ревізії і які позамикано, відважилися наново вести бизнес, тоді він їх здемолює. І дійсно загрозу ту вже виконано в кількох випадках.

ЗИМА БЕРЕТЬСЯ ДО НАС НА ДОБРЕ.

НЮ ЙОРК, 8. січня. — В місті таке зимно, що „сліпий" пасажир, котрий прибув зайцем з Полудневої Америки, зголосився добровільно до повороту, коли стрінув таку остру зиму в Ню Йорку. Сьогодня 18 степенів низче зера, а метеорольоґічне бюро заповідає ще більший холод. Нюйорчане потішають себе тим, що у всіх стейтах зимно; навіть у західних.

СНІГИ І МОСКІТИ.

СИРАКЮЗ, Н. Й., 8. січня. — Вітри нагнали на місто цілі хмари москітів, які дісталися до хат і більше дошкулюють мешканцям ніж холод і сніг.

СМИТА ДОПУСКАЮТЬ ДО БАРИ.

НЕ БУДЕ ЗДАВАТИ НІЯКОГО ІСПИТУ. ПОСТАВЛЯТЬ ВІДПОВІДНИЙ ПРОЄКТ ЗАКОНА В ЛЕҐІСЛЯТУРІ.

ОЛБАНІ, 8. січня. — В стейтовій леґіслятурі вніс републиканський конґресмен Волтер С. Ґедней проект закона, щоби допустити бувшого ґовернора Алфреда Е. Смита до бари без укінчення правничих студій.

У тім проєкті передбачується, що Рада Правничих Екзамінаторів має дипустити до бари без відповідного іспиту кождого, хто буде ґовернором стейту почвірним наворотом.

ВИЗНАЧНИЙ АДВОКАТ БАНКРОТОМ.

А САМ ПЕРЕВОДИВ 16 БАНКРОТСТВ.

НЮ ЙОРК, 8. січня. — Пошукують за адвокатом Давидом Штайнгардом, що зник без сліду. На банковім конті бракує $50,000 до покриття зобовязань. Обчисляють, що його довги дійдуть до $500,000.

Штайнгард оперував все більшими сумами, бо був ресівером у 16 великих бракротствах.

ЖЕРТВИ ВУЛЬКАНІЧНОГО ВИБУХУ.

БУЕНОС АЙРЕС, Арґентина, 8. січня. — Вулькан Кальбуко почав наново вибухати. Вся околиця живе в страху, бо лява вже затопила 5 жертв у людях, а багато поранила. Люде втікають у гори.

МОСКВА БУДУЄ СОБВЕЇ.

АЛЕ ЗА АМЕРИКАНСЬКІ ГРОШІ, ЯК ЇХ ДАДУТЬ.

НЮ ЙОРК, 8. січня. — Совітський уряд задумує побудувати в Москві собвеї і нові водопроводи. Все те має коштувати $175,000,000. Таке подає нюйорський собвейовий контрактор Самуель Р. Рософ. Він каже, що дістав ту інформацію від совітської делеґації з Берліна. Ота делеґація знаходиться тепер в дорозі до Ню Йорку, щоби тут сфінансувати той проект.

МЕЛОН БОРОНИТЬСЯ.

КАЖЕ, ЩО ТО СУД РОЗДАЄ „ПОДАРУНКИ", А НЕ ВІН.

ВАШИНГТОН, 8. січня. — Секретар скарбу Мелон відповів сьогодня на закиди конґресмена Ґарнера, котрий закидав Мелонови, що він звертає компаніям міліони зі скарбу, роздаючи дарунки як „Санта Клоз". Мелон подав, що це суд вирішує, кому і кілько треба звернути з заплачених податків і суд роздає дарунки, а не він.

$225,000 НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

НЮ ЙОРК, 8. січня. — Д-р Томас Ф. Смолмен, померший хірурґ з Бруклина, записав більшу половину свого майна, а то $225,000, ейльському університетови на поширення медичної школи.

ДЕМСІ НА МІСЦЕ РИКАРДА.

ДЖЕКСОНВИЛ, Флорида, 8. січня. — Готелевий властитель Джеймс М. Линч подає, що Демсі заявив, що по смерти Рикарда не буде вже брати участи в ніякій кулачній боротьбі, а зате буде продовжати діло Рикарда, себто стане сам промотором.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА — РІДНІЙ ШКОЛІ

В ЧИЇХ РУКАХ ШКОЛА — В ТОГО РУКАХ І МАЙБУТНІСТЬ НАРОДУ. ЧУЖА ШКОЛА І ЧУЖИНЕЦЬ-УЧИТЕЛЬ ПОВЕДУТЬ НАРІД ДО РУЇНИ І НЕЩАСТЯ. ЗАТЕ РІДНА ШКОЛА — ЦЕ ОСНОВА ЖИТТЯ ТА РОЗВИТКУ НАРОДУ. ВОНА МОСТИТЬ ШЛЯХ ДО КРАЩОЇ ДОЛІ.

ТАКИМИ СЛОВАМИ ВІДЗИВАЄТЬСЯ ДО НАС „РІДНА ШКОЛА" З СТАРОГО КРАЮ І ПОДАЄ, ЩО З 3,662 УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ШКІЛ ПІД ПОЛЬЩЕЮ ЗАЛИШИЛОСЯ ВСЕГО ЛЕДВИ 774 Т. ЗВ. УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

ДІЙСНО УКРАЇНСЬКИМИ Є ЛИШЕ УСТАНОВИ „РІДНОЇ ШКОЛИ", УДЕРЖУВАНІ ДОБРОВІЛЬНИМИ ЖЕРТВАМИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В КРАЮ І В АМЕРИЦІ. 9,000 СЕЛЯНСЬКИХ І РОБІТНИЧИХ ДІТЕЙ КОРИСТАЄ З „РІДНОЇ ШКОЛИ", А КОРИСТАЛО БИ БІЛЬШЕ, КОЛИБ ЗРОСЛА НАША ЖЕРТВЕННІСТЬ.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА — ЦЕ ГОЛОВНА ОПОРА, ЯКА КОЖДОГО РОКУ РІШАЄ ПРО ДАЛЬШУ СУДЬБУ РІДНОЇ ШКОЛИ. ТОМУ ВІД ТОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ ЖЕРТВИ НЕ МОЖЕ ВІДМОВИТИСЬ НІ ОДИН ГРОМАДЯНИН, НІ ОДНА ГРОМАДА.

ВСІ ЖЕРТВИ ДО КРАЮ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ ЧЕРЕЗ:

Obyednanye, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

50,000 ЗОЛ. УКРАЛИ ІЗ ЗАЛІЗНИЧОЇ КАСИ.

Із стаційної каси біля гол. двірця у Львові вкрали невиcліджені злодії 50,000 зол. Коли прийшли урядовці, застали касу замкнену, але пусту. Поліція веде слідство.

МОВИ В ЕВРОПІ.

Проф. штрасбурського університету Теніє вирахував, що в Европі істнує 120 мов, якими розмовляє приблизно 461 міл. людей. Найбільше поширено є мова німецька: нею розмовляє 81 міл. осіб, далі йдуть: російська 70 міл., англійська 47 міл., італійська 41 міл., французька 40 міл., українська 34 міл., польська 23 міл., еспанська 16 міл., румунська 14 міл., мадярська 10 міл., сербська 9 міл. З цієї статистики виходить, що найбільше вживаними мовами в Европі є мови славянські, якими розмовляє 160 міл. Романськими мовами порозумівається 124 міл. Зате поза Европою, крім Сибіру, де поширена мова російська, славянські мови не мають майже ніякого поширення.

ПРОМІСІВНУ ВІДНАЙШЛИ.

Більше як рік тому пропала львівському жидові Промісові його 14-літня дочка Хача. Батько підозрівав, що дочка укривається в котрімсь жіночім монастирі, тому не переставав шукати її. В суботу 1. грудня здибав батько її на вул. Галицькій біля катедри з черницею-служебницею. Промісівну, черницю і батька відпровадив поліцай на поліцію. Промісівна зізнала, що сама з власної волі покинула батьківський дім і перейшла на гр.-кат. обряд, бо цей обряд сподобався їй більше ніж латинський. Батькові сказала, що верне до дому, коли батько, мати та сестра приймуть гр.-кат. обряд. Вкінці згодилася піти до дому, коли батько обіцяв, що не буде бити її. Дальше слідство в тій справі веде слідчий уряд.

ПРИСУД НА РЕД. „ГРОМАДСЬКОГО ГОЛОСУ".

Перед орікаючим сенатом у Львові велася в понеділок дня 3. грудня розправа проти відповідального редактора „Громадського Голосу" Ст. Терлецького за обиду, поповнену друком. „Громадський Голос" закинув був парохові Потока (пов. Рогатин) Теліщукові, що як голова виборчої комісії толерував фальшування виборчих лист, що не здав звіту зі складок на „Рідну Школу" і г. д. Трибунал засудив Терлецького на кару 600 зол. і зворот коштів судового поступовання.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА НА РАДЮ.

Укр. Концертова Орхестра під управою Мирона Тимкевича, при співучасти п. Ольги Тимкевич (сопран), справляє Український Концерт на радіостації WAAM, Newark, N. J., в пятницю, 11. січня 1929 р., в год. 9.30 вечером. Програма концерту: 1. (а) Укр. Шумка (Присовського); (б) Закувала та сива зазуля (Ніщинського), орхестра; 2. (а) Веснівка (Матюка), (б) Ой казала мені мати (Артимовського), Ольга Тимкевич; 3. (а) Спомини з гір (Безкоровайного), (б) Мазепа (Малого), орхестра.

ГЕРОЙСЬКА ВТЕЧА РЕДАКТОРА ВОЙОВНИЧОГО „КУРІЄРКА" ПЕРЕД... БУДИЛЬНИКОМ.

„Гайдамацке бомби" найшлися і в Берліні й одержав їх не хто инший, а кореспондент „Ілюстр. Кур. Крак.", п. Геллер. „Приємно бути редактором" — виголосив був минулого вечера добродій Геллер, сидячи спокійненько враз з товаришами з „Познаньского Курієра" і „Червоного Курієра". Сиділи собі курієри в каварні й говорили. „Дуже приємно дістати такий пакуночок на Миколая. От тобі знаменита реклями! За 24 години людина є скрізь відома, звісна, є героєм і борцем за народ". Так сказавши, добродій Геллер встав і пішов домів. „Зробім його славним!" — подумали його товариші — „він одинокий з нас, що повинен бути славним, бо він є редактором „Ілюстрованого Курієра" і називається Геллер — щось з ґенерала". Подумали — зробили. А слідуючого дня ранком заворушився Берлін. Перед дім Геллера заїхала вогнева сторожа, полк Райхсвери, кінна й піша поліція, каретки швидкої допомоги й відпоручник похоронних заведень. Між товпою можна було завважити сестер жаліб иць і двох аптикарів.

Пакунок розпечатано і в пушці від консерви відкрито... будильник. Поліція переслухала обох товаришів „славного" Геллера й вони з вільної стопи відповідатимуть перед судом.

ДИРЕКТОР ОБІКРАВ БАНК.

Директор каліського Купецького Банку Майзнер украв 100 тис. зол. Майзнера арештували в Данціґу.

СМЕРТЕЛЬНИЙ ДВОБІЙ.

Згинув у Варшаві в двобої з польським письменником Штрумпфом-Войкевичем віцедир. Заг. Кред. Банку Остоя Завадзький, поцілений кулею у висок.

ОРИГІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС.

У Грегорові (Ходорівщина) два приятелі, селяни Стан. Слимак і Йосиф Максимяк приятелювали так довго, аж Максимяк після смерти жінки рішив удруге женитись. Слимак по дружньому нараїв йому дівчину М. Щепанек. Максимяк оженився, але після шлюбу довідався, що Щепанек є вдова на любкою Слимака. Тоді він домагався від Слимака, щоби цей або взяв собі його жінку, або заплатив йому відшкодування за кошти шлюбу. Тому, що Слимак не згодився на ніодну з цих двох пропозицій, Максимяк хоче доходити своїх прав судово, з тим, що обвинувачує приятеля в чужоложстві.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ.

У вівторок, 13 листопада, на порядок дня прийшли чотири наглі внески в справі львівських подій, а саме: українського клюбу, українського соц.-радикального клюбу, вшехпольський і правительственного бльоку. Українські внески домагалися вибору спеціяльної соймової комісії і покарання винних серед поліції і польських бандитів, що нищили українське майно. Очевидна річ, що польський сойм ці внески відкинув. Натомісць перейшов внесок правительственного бльоку, який доручає урядови прослідження випадків і строго покарання винних, маючи на думці очевидно Українців. Тогож дня промовляв при першім буджетовім читанню д-р Лев Бачинський. Коли бесідник згадав, що у львівських випадках завинила в першу чергу польська поліція, присутний на салі міністер внутрішніх справ ґенерал Складковський кликнув: „Певно, що поліція винна, бо була супроти вас надто поблажлива". Цей нечуваний провокаційний оклик польського міністра спричинив на українських лавах, самозрозуміло, бурю. З місць падали оклики: „шуфт", „лайдак", „погромщик", „Столипін" і т. п. Крики тревали звиш 15 мінут. Після того д-р Бачинський заявив у своїй промові, що ніяка сила не здержить нас, Українців, при Польщі, а погроми, уряджувані навіть самим міністром, приведуть до скоршого визволення.

ВТОМЛЕНІ ЖИТТЯМ.

У Бережанах застрілився вояк Мирон Федишин. — У Березовиці Вел. повісився 66-літній Микола Стечишин. — У Заліщиках повісився 48-літній Григорій Красій. — У Тернополі пробувала повіситись в арешті легка дама Бронислава Ядась.

БОЛЬШЕВИКІВ ЧЕКАЄ ВАЖКИЙ 1929 РІК

ХАРЧЕВА Й ФІНАНСОВА КРІЗА ТЯГНЕТЬСЯ ВЖЕ ДОВШИЙ ЧАС, ВСЕ ПОГІРШУЮЧИСЬ. НАСЕЛЕННЯ ГОВОРИТЬ, ЩО „СЬОГОДНЯ ЛІПШЕ НІЖ БУДЕ ЗАВТРА".

МОСКВА (СССР), 8. січня. — Як звичайно, в Москві всі пють богато з нагоди нового року і свят. А тепер пють не стільки на радощах, як з горя, бо дійсне становище в СССР. дуже сумне. Кождий знає, що 1929 рік для Москви буде найбільше критичний після закінчення горожанської війни.

Буджет СССР дав 900 міліонів рублів дефіциту. Одна зовнішня торговля виказала на 200 міліонів рублів більше привозу, ніж вивозу з Совітської Росії. В кінці року довелося випустити на 250 міліонів рублів паперових грошей. Недостача краму для населення також все збільшується.

Вожди большевицької партії стоять далі на своїх спробах перевести в життя свою соціялістичну програму. Вони певні, що селянство нарешті з нею помириться.

ЗМІНА РЕЖІМУ В ЮГОСЛАВІЇ.

КОРОЛЬ ДОКОНАВ ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ, ОГОЛОСИВШИ ЗАМІСЦЬ ПАРЛЯМЕНТАРНОГО РЕЖІМУ САМОДЕРЖАВЄ. ПРИЗНАЧИВ НОВИЙ КАБІНЕТ З ДИКТАТОРСЬКИМИ ПОВНОВЛАСТЯМИ.

БІЛГОРОД (Югославія), 8. січня. — Король Александер став самодержавним королем Югославії після того, як розвязав парлямент і призначив ґекерала Живковича премієром нового кабінету міністрів. В кабінет Живковича увійшли три міністри від Хорватів. В цьому бачать уступку Хорватам і сподіваються, що король буде трактувати однаково всі народности Югославії.

Разом з розвязанням парляменту король проголосив новий закон, що касує парляментарний устрій держави. Також само будуть розвязані краєві представницькі орґани, а на їх місце будуть призначені ґубернаторами спеціяльні екзекутивні орґани.

Населення Білгороду задоволене таким кроком короля й говорить: „Хай Бог помагає йому; нам уже досить корупційного парляменту".

ПОМЕР МИКОЛА МИКОЛАЄВИЧ.

НАДІЯ РОСІЙСЬКИХ МОНАРХІСТІВ І КАНДИДАТ НА ЦАРСЬКИЙ ПРЕСТОЛ.

АНТІБЕ (Франція), 8. січня. — Тут умер у віці 72 років бувший головнокомандуючий російськими арміями у Великій Війні, великий князь Микола Миколаєвич. На вигнанню був він лідером російських монархістів. Смерть його буде для монархістів великою поразкою, бо він був одиноким зі всіх претендентів на царський престол, що користувався певним авторитетом серед монархістів та дійсно був їх лідером.

Совітське посольство в Парижі оголосило спеціяльний комунікат, в якому зазначує, що смерть Миколи Миколаевича є дуже тяжка втрата для монархістів.

ЗАГИНУВ НІМЕЦЬКИЙ ПАРОПЛАВ.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ УРЯТУВАВ ЗАЛОГУ ЙОГО КРІМ ДВОХ МОРЯКІВ.

БРЕМЕН (Німеччина), 8. січня. — На німецькім пароплаві „Родельгайм", що йшов із Нюфундленду до Ню Йорку, зробилася підчас великої бурі проточина. Коли виявилося, що для „Родельгайму" нема порятунку, американський корабель забрав з нього залогу, крім одного механіка та столяра, що загинули.

ЗАБОРОНИЛИ КАРТИНУ „БЕН ГУР".

КАЖУТЬ, ЩО ЦЯ КАРТИНА РОБИЛА ХРИСТІЯНСЬКУ ПРОПАҐАНДУ В КИТАЮ.

КАНТОН (Китай), 8. січня. — Після того, як кілька днів висвітлювано американський фільм „Бен Гур", китайський уряд заборонив дальшу виставу. Свою заборону уряд обґрунтовує тим, що в цій картині ведеться пропаґанда християнства, яке допомагає імперіялізмові европейських держав у Китаю.

Так саме й картину „Цар Царів" стрінула загоріла ворожа критика, також на тій підставі, що й це християнська пропаґанда.

ДОПОМОГА АНҐЛІЙСЬКИМ МАЙНЕРАМ.

ЗІБРАНО 2,200,000 ДОПОМОГОВОГО ФОНДУ. ТЕПЕР ЛОМЛЯТЬ ГОЛОВИ НАД ТИМ, В ЯКІЙ ФОРМІ ДОПОМАГАТИ МАЙНЕРАМ.

ЛОНДОН (Анґлія), 8. січня. — Тепер, коли зібрали досить поважну суму на допомогу безробітним майнерам, думають над тим, що даючи лише часову допомогу, мало можна їм пособити. Гадають, що більше доцільною буде допомога тоді, коли зорганізується за ці гроші працю, яка давалаби більш-менш постійний заробіток безробітним майнерам.

СМЕРТЬ ВІД ЕЛЄКТРИЧНОГО УДАРУ.

БЕРЛІН (Німеччина), 8. січня. — Поблизу міста Дормаґен в Надренії робітники ставили новий залізний стовп для електричних проводів. Коли верх стопа наблизявся на шість стіп до електричного проводу, звідти вдарила у стовп сильна електрична іскра.

Електричний ток перейшов по стовпі з силою 100,000 вольт. Він відразу вбив двох робітників і кількох поранив.

ЗБИРАЮТЬ ДОПОМОГУ КАЙЗЕРОВИ.

БЕРЛІН (Німеччина), 8. січня. — Німецька аристократія, бувші кайзерівські міністри та ґенерали, хочуть зробити Вільгельмови приємний подарунок у день його 70-літних народин. Вони збирають більший фонд, який хочуть віддати до його розпорядимости.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕНЕШ ПРО СПОКІЙ В ЕВРОПІ

Під Новий Рік заговорили в американських ґазетах ріжні політики і учені про ріжні проблеми, а найбільше заговорили про світовий мир. Послідна світова війна далася всім таки добре в знаки, коли ця тема й досі вважається найважнішою.

Про мир в Европі і про европейську політичну ситуацію взагалі заговорив рівнож і Бенеш, відомий европейський політик і чехословацький міністер закордонних справ. А що Бенеш добре обзнайомлений з европейськими справами, а особливо з справами Сходу Европи, то цікаво пізнати його погляди. Цікаво пізнати їх ще й тому, що наша українська земля, Закарпатська Україна, опинилася в рамках чехословацької держави, та що вже з того огляду українська проблема не може бути чужою Чехам. Її мусить мати на увазі і Бенеш.

Та коли хто хотів щось дійсно цікавого почути від Бенеша, то дуже завівся. Це не говорить Бенеш воєнних часів, коли треба було валити Австро-Угорщину і визволяти поневолені нею народи, а між ними і чеський. Це говорить представник нової держави, що повстала на руїнах Австрії, яка одначе малощо ріжниться від давної Австрії у своїх методах панування над другими народами. Бо, коли не брати мадярський режім під увагу, в давній Австрії могли поневолені нею народи далеко краще розвиватися як тепер під Чехословаччиною. Закарпатська Україна, колиб була під Австрією (а не Мадярами), булаб певно мала автономію, або принаймні таку можність розвитку, як мали її галицькі Українці за часів Австрії. А під Чехословаччиною терпить тепер невиносимий режім грабіжної і асиміляторської кольоніяльної політики.

Як репрезентант такої держави, Бенеш йде слідом давних дипльоматів і замикає очі на ті небезпеки, які носить в собі повоєнна Европа. Він певний, що тепер політична ситуація в Европі краща, як була до світової війни. Він тої думки, що по війні наступила краща міждержавна консолідація, що нові держави більш солідні як ті, з яких руїн вони повстали. Він добачує зріст демократії, а замикає цілковито очі на диктатури, що криють в собі небезпеку нових революційних потрясень. Бенеш не торкається українського питання, а говорячи про мир в Европі, збуває двома реченнями неполагоджене питання Сходу Европи і Балкану. Не розбирає цего всего, бо річ ясна, що тоді треба би розібрати і ті проблєми, що зависли над чехословацькою державою.

Все те збуває Бенеш мовчки і виступає перед світом як — дипльомат старої школи. Не відповідає на те, що кождий рад би почути, а підносить те, чого нема, або що кождий знає.

Лев Ясінчук.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ Й ЗАМІТКИ

Живій нації не можна поставити етноґрафічної межі, бо та межа розлазиться, розсувається в міру того, кілько дана нація зможе в собі розпустити **чужого** напливу. Часом те, що припливає в націю, рівноважиться менше-більше з тим, що відпадає. Колиби переважували втрати, то це вже булоб ознакою слабости нації; це булоб нидінням, як нидіє людське тіло, якщо не має відповідної скількости матеріялу на відбудову того, що зужито життям і трудом. Щоби не нидіти, нація мусить усім зусиллям дбати передівсім про те, щоби ні одна одиниця не відпадала від неї. Це може вдатися головно тоді, коли керманичі національного руху-життя, зуміють держати цілу національну масу заінтересованою тим, що в її нутрі діється, коли вони урухомлюють кожну національну дрібку. Бо рух — це життя.

Велика частина українського народу відірвана від рідного пня, як галузка відломана буровієм. У наслідок знаних старокраєвих злиднів появилася українська іміґрація в Америці й Канаді. Зі свойого боку значна частина іміґрації, що жила в старому краї, інтересується його буттям. Може це тільки тому, що там живе рідня... Але є й щось глубшого. Ту частину треба піддержати в імя якраз тої засади, щоби не переважував убуток національних одиниць.

Між иншим цю мету мала „Рідна Школа", коли в порозумінні з усіми українськими централями в Галичині висилала мене в Америку. Уважаю, що не буде зайвим, коли я зверну увагу на деякі моменти, які я підмітив у моїй дотеперішній мандрівці по Америці.

Ми, Українці, а особливо іміґрація, уважаємо себе повною нацією. Не тільки здається нам, що змагаємо до державности, але ми хочемо держави **вже,** зараз, у цій хвилині. Бо й на щож ми колись під впливом настрою кинули в капелюх нікля, а може й кводра. Ми нерідко відказуємо, висловлюємо лекше чи сильніше своє неґодовання в бік старого краю, мовляв: чому там уже не роблять держави? (автентичне). Ми не то, що нічого не малиб проти настання держави, але бажаємо, щоби її зараз **хтось** вибудував. Очевидно: ми спіраємося тільки на власні сили. А ті сили — це **там,** за океаном. Ми тут причому? Мені самому трапилося таке, як один — я переконаний дуже щирий патріот і чесна людина — бажав мені „вмерти як герой за Україну". А коли я йому запропонував побалакати про українські справи, то він вимовлявся, що „оставив жінку і дитину". Де? — спитаєте. — При сусідній вулиці, в теплій хаті. Менше яркі випадки стрічаємо частіше.

Коли треба щонебудь зробити для підготовки державности, хочби підготовити віче для якої нехайби й підставної справи, то даний гурт чи одиниця не візьметься за це навіть на прохання. Але коли хто инший це зробить, тоді відказування „як він смів; я (чи ми) не можу там іти; мене не просили до комітету". Або більше скромно: „мене не повідомляли, коли творився комітет"; „це не наші люде" і т. п. А чиїж це люде? А прецінь же в нації, особливо державницькій, повинна кожна одиниця вміти підпорядкувати себе вищій меті без огляду на те, **хто** до тої мети наближає. Це перша умова. Навіть чужинців треба втягати до будови державности, коли вони потрібні й корисні. Підпорядкування можна вправді у важних моментах добути **силою,** але власна самодисципліна вартніша й більше корисна. Мусимо вчитися видобувати її зі себе.

Другою важною умовою, щоб називатися дійсною нацією і то державницькою, це спромога здобутися на **жертву** і то на жертву всім, чим хто має чи може; хочби життям. Ми втратили державність у війні. Тільки у війні можемо її добути. Така нація, як українська, може добути державність тільки геройством. Вона-ж инших засобів не має. Але на ґеройство повинна бути спосібною бодай велика більшість її членів і то без огляду на те, де хто живе. Та ...чи можна надіятися геройства від того, хто **маючи** жертвує центами на справи, які є підвалиною державного будівництва? Правда: і кводер гроші, але не тоді, коли хтось лише раз чи два в житті жертвує. Чи зможемо ми збудувати державу, коли не підготуємо вперед того, чого до будівництва треба: борців свідомих мети й засобів; характерів здатних на все, на геройство?...

Це не красомовні питання. На них треба собі відповісти... Конечно мусимо зауважити ці наші недомагання, які виплипають зі селянського світогляду: Коби це моє, коби земельки, коби грошиків у горщок, у збіжжа, чи в стріху... Сьогодня инший час. Селянство і той робітник, що зі селянина походить, мусить у нас стати державницьким тілом. Щойно, коли витворимо зі себе державницьку націю з її прикметами, тоді наблизиться до нас і наша теперішня мета.

Але, на щастя, даються помітити й відрадні сторінки. Знаю випадки, де робітник ночи не досипляє, а бігає, переконує, пише летючки, щоб віче, н. пр. в справі допомоги „Рідній Школі", було величаве, маніфестаційне. Буває робітник, який дає поважну суму, нераз і кількаденний заробіток. На вічу в Гемтремк було 15, а на вічу в Дітройт 12 таких, що жертвували по $50 на „Рідну Школу"; на вічу в Шикаґо (Полудне) безробітний М. Лень зложив $1, а що це видавалося йому за мало, то віддав до розпорядимости комітетови свій **годинник!**

У більшости випадків стрічаю живе серце, що живіще бється, коли чує про Рідний Край, переноситься думкою в рідні сторони, обнімає серцем рідню і знакомих односельчан. Стрічаю навіть цікаві завдатки на будучність і були випадки, що українська дітвора приходила на мої віча, брала навіть активну участь у них (Вілінґ, О., Мі Кіспорт і Вілмердінґ, Па.) чи на Новій Україні (Н. Дж.) Діти деклямували, співали, ба навіть виголошували промови. Може помагав їм у цьому їх учитель, але це зовсім не зменшує вартости. Діти мусіли „держатися" в українській промові, будуть цю хвилю памятати, будуть певно нагадувати собі той край і нарід, який вислав до них свойого чоловіка. А він для них не менше інтересний, як „Американ", що часом появиться в нас. Тоді ціле село спокою не має, старається з ним побачитися, побалакати. Це ж инший світ.

Потішаючий завдаток на будучність і це, що для допомоги „Рідної Школи" в багатьох місцевостях єднаються ріжні табори, навіть протилежні, навіть такі, які по своїй програмі мусять себе поборювати. Видно, що витворюється розуміння, що є справи, при обговоренні яких мусимо зійтися **всі** без огляду на політичні, релігійні чи инші переконання. О, я стрічав прегарних, поважних, скромних, навіть дуже скупих на слова людей, але рухливих, повних чину розумного, доцільного. Хочеться з ними побути, — хочби не розлучуватися.

Замітним обявом, це участь жіноцтва на моїх вічах і то участь не пасивна. Бувають жінки дуже активними в комітетах. Бувають випадки, де жінки орґанізують наперед збірки для „Рідної Школи" („Союз Українок" у Мікіс Ракс). Жінки занимаються уладженням збірок на вічах, складають від себе навіть поважні датки (н. пр. д. Яремова в Ню Йорку $25), а де не в силі в инший спосіб висловити своєї прихильности до рідної справи, то жертвують цвіти на руки представника старого краю (Карнеґі), зворушаючи навіть затверділі серця зворушуючою промовою. А жінки — це ж теперішні чи будучі матері; коли вони зрозуміють і полюблять українську державну ідею, то й виховають у ній своїх дітей. Тоді ніяка одиниця від нації не відпаде; не буде убутку, а буде зріст.

Але щоби був повний зріст, треба уважати на дітей. Це будучність. А діти пропадають, розпускаються в чужому морі. Конечно треба школи: своєї, рідної. Та на іміґрації, особливо в Америці — відносини инші. Громади позадовжувані, часто немислимо думати про створення доброї школи. Тому **родинний дім мусить стати українською школою.** А не буде він нею, коли батьки не говорять між собою дома по українськи, коли до дитини висловить по українськи тільки той проклін, якого не вміє висловити чужою мовою, а може в ній нема таких „зворотів". Якою поганівку набере тоді дитина до всего, що рідне, до рідної мови, до народу. Набере хиба огиди. На віщо тоді не придадуться перехвалки, „і бю, а він таки не хоче по українськи говорити"... Не потреба бити. Треба викликати любов, привязання і то... прикладом.

Великий вплив на формовання діточої душі має дім. Коли дома батько чи мати бере в руки тільки англійську ґазету, яку купує, а не візьме в руки української, то діти вчаться мимохіть легковажити свою рідну мову, книжку, часопис і ціле життя.

Здається все те знані річи, а все ж таки треба їх пригадати, порушувати.

Цих кілька загальних заміток я уважав за доцільне кинути українській громаді на іміґрації під увагу. Може дещо гірке, та зі щирого серця. Хотілось би бачити всюди тільки **чин** і **чин.** Все инше — тільки як засіб до чину. Маю сильне переконання, що здорові завдатки на це серед української іміґрації Америки — є; що зникне в іміґрації з поверхні тип політикана, всезнайка, пустомельника, тип, для якого Україна — це „гопак", „тверда голова" чи вишивана сорочка, а настане громада таких щирих робітників у ділянці державного будівництва, якими вони є на своїх копальнях і фабриках. У той час буде край спокійний за долю української іміґрації, а іміґрація за долю Рідного Краю.

ПРОСВІТА — ЦЕ ОДИНОКИЙ НАЙКРАЩИЙ ВАРТОВИЙ УКРАЇНСЬКОГО ДУХА. ВОНА ОДИНОКА ВИВЕДЕ НАС ВСІХ НА ШЛЯХ КРАЩОЇ ДОЛІ — НА СОНЯШНИЙ ШЛЯХ.

ЧОРНІ ХРИСТІЯНИ СВЯТКУЮТЬ РІЗДВО

Українське Різдво з танцюючими сніжинками перед вікнами, з колядниками, з дідухом у теплій хаті має свою питому красу. Але також само, як є українське Різдво, є теж німецьке, анґлійське, французьке — є теж і **абісинське.**

Абісинське Різдво — це неодного зачудує. Чорний нарід, у глибині північно-східної Африки, окружений ісламом і поганами, святкує Різдво Христове? Це здивування оправдане. Аж надто довго ця казочна, ґориста африканська країна — Абісинія або Етіопія — була укрита перед очима иншого світа. Недалеко рівника, між Суданом і країнами Сомалі, опоясана пустинею, у диких недоступних горах Габеш, Абісинія цілі століття була відрізана від цілого світа. Щойно як в Африці стали творитися европейські кольонії, себто всего яких 60—70 літ назад, в Европі довідалися дещо про Абісинію. Тому, що Абісинія була так довго незнана, таємнича країна, то нині вона, політично та культурно належить до найцікавіщих африканських країн. Цеж не лише одна з найдавніщих держав в історії світа, але й **одинока ще незалежна держава в Африці** тай до того з давнім християнським населенням — а як воно само твердить — **із найстаршим християнським населенням** у цілому світі.

Абісинське християнство має більше як півтора тисячки літ. Християнство прийшло в Абісинію не завдяки місіонарям із Европи. Ще богато літ назад, заки з Европи вийшли перші місіонарі — Абісинія вже була християнська. Около 300-го року перемандрував олександрівський чернець Фрументій Абісинію горі Нілем і проповідував Христове слово. Около 320 року тодішний неґус*) Ецана признав християнство державною релігією. З того часу Абісинці задержали християнство цілі століття, замкнені в своїй верховинській батьківщині та боронили його побідно перед поганством і ісламом.

Щоправда, на наш погляд це спеціяльне християнство. **Фрументій** приніс їм лише Старий Завіт і евангелії. Лише вони були основою їх віри. Що не є в біблії, це не вважається християнським; що не лучиться з біблією, цього не хотів Бог. Вони не переходили такого розвитку як европейська Церква, а як вона припадково стала їм відома, нераз відкидали її. На їх думку цей розвиток часом не є згідний з Божою волею. Приміром вони енерґічно протестували проти **хрестоносних походів.** Коли їх взивали до участи в тих походах, уважали це „покиненням Бога", тому відкидали такі зазиви. Також **целібату не знають вони, бо його не вимагає Біблія і він противиться природі. А що противиться природі, то неможливо, щоби цього вимагав Бог,** бо божа воля обявляється в біблії та в природі.

Так **Абісинці мають свою власну церкву, якої знову не признає Рим.** Ще найбільше можна порівняти її з коптійсько-єгипетською церквою. Одначе **великі церковні свята святкують Абісинці** таксамо, як усі инші християни. Самособою, речинець і зверхні форми свят дуже ріжняться від наших. Віддавна **Абісинія має свій власний календар, 12-місячний рік, що зачинається все з дощевою порою — около 10. вересня нашої дати.** І як усюди, так і тут великі церковні свята погоджено з прастарими народніми святами первісного населення. **Різдво Христове святкують 8. січня нового стилю.**

Різдво по абісински називається **Лідет** або **Ґенна.** Це одно з найхарактеристичніших абісинських свят. Із нашими українськими Різдвяними святами їх Різдво має на зверх малощо подібного. Вічна весна тропікальної середущої Африки приносить инше Різдво, ніж наше із снігом і морозом. Надармо шукав би хто в Абісинії ялинки, таксамо вертепу з новонародженим Ісусом. Ялиць чи смерек нема в цілій Африці, а малювання Спасителя булоб великим проступком проти строгої заборони в біблії: „Не будеш собі малювати ніяких малюнків". Округлі церкви Абісинців не мають ніяких прикрас, так, як біблійний кивот Завіта; їх культ не знає малюнків; одинокими дозволеними символами є великі срібні або золоті хрести, які священики держать у руках підчас богослуження. Лідет (Різдво) також не є, так як у нас, спеціяльним діточим святом і святом дарунків. Усетаки є воно святом **чистої радости.** Легко й мило висловлюється ця радість, як це мабуть можливе лише серед „примітивних", брунатних божих дітей під вічним тропікальним сонцем.

Як усі дні біблійної ери, яка ще й нині обовязує в Етіопії, так і Святий Вечір зачинається із заходом сонця. Ледви смеркнеться, роздається дивний, ритмічний, глухий стукіт серед гір і горбів, у яких є людські оселі. Цей стукіт то кріпшає то слабшає, а часом мішається із чистими звуками бубна. Священики скликають до церкви на богослуження прастарими усвяченими церковними причандалами, великими штаврами (барабанами) й окованими сріблом і золотом тарахкалами („сістра").

Тепер зачинається цікава сцена, якої ніхто не забуде, хто раз бачив її. Звідусіль сходяться Абісинці; кождий, чи великий, чи малий, несе **різдвяне світло в руці;** смолоскип, ліхтарню або свічечку. Абісинія це велика верховинська країна. Оселі, а навіть столиця Абісинії, Адіс Абеба, це лише кілька обширних хуторів, розсипаних поміж лісистими збочами, лугами і ярами. Майже з кождого кінця „міста" видно просторий филястий краєвид. В тропікальних околицях настає скоро темна ніч. В таку темну ніч заблимає насамперед то тут, то там кілька світляних точок, що ворушаться. Небаром цього світла вже богато, вони впорядковуються у невеличкі походи. Вкінці їх є тисячі, богато-богато — ціла армія мандрівних святоіванських світлячків, цілий, мандруючий обрій. Помало лучаться зорі та світла довкола церков.

Литаври і тараккала тимчасом затихли. Над краєвидом повисла тиха свята тропікальна ніч. Вічний обрій світить чисто а з нього, з атласової темені блимають зорі ясним світлом, як це й у наших околицях буває в дуже ясні, морозні ночі або часом у високих горах. Серед такої святої тишини роздаються нараз співи „дептерарів", себто священиків: „Нині Спаситель нам народився". Співають лише священики. В церковній службі є потрійний поділ, як у Старому Завіті. В Святая Святих молиться найвищий священик один за всіх, у Святая співають священики, в їх хори вмішуються час від часу поволі литаври та сістра; в Притворі слухають вірні. Часом, у місцях найвищої радости, можуть і вірні прилучатися до співу; чути оплески, а жінки видають принизливий, дріжучий оклик: „Ільлілілілі", який вривається в означених місцях співу, наче на приказ.

По богослуженню зачинається домашня часть свята: пир. Складається він із національних страв — сильно заправленого корінням сирого мяса, печива з хлібового тіста, гострих сосів із зеленини (городовини), овочів, краєвого пива „талат" і медового вина „теч", яке роблять самі.

Найближчий день присвячений вже світським розривкам. Щоденна робота припиняється. Приятелі відвідують одні одних. У великих містах від вчасного ранку відбуваються величаві „джібір" — масові обіди вояків і державних достойників.

У великанських коридорах або наметах тисячі гостей гостяться на державний кошт. Страви уставляють на низьких столах, що стоять довгими рядами. Гості по східньому звичаєві сидять, підібгавши ноги. Подивляти треба спокій та порядок, із якм відбуваються ці „джібір". Коли вже все приладжене, на знак, даний неґусом, або найвищим начальником, відчиняються двері і гості входять великими гуртами. Спеціяльні впорядчики призначують місце кождому. Коли вже всі посідали, зявляється богато служби, що несе половини або чвертки свіжо битої рогатої худоби. Кождий гість крає собі власним ножем довгий пояс поданого мяса, мачає його в гострому сосі та зідає його. Рівночасно подають „талат" і „теч". Коли запрошених гостей є більше, ніж місць у наметі, то гості їдять кількома чергами. На останніх „джібір" в Адіс Абеба гостили около 12 тисяч вояків.

Пополудні уладжують молоді Абісинці спортові забави і спортові змагання під голим небом. Гордо пописуються фізичною силою та зручністю. Найрадше грають дві гри: свого роду крікет, при якому деревляну кулю підбивають кривою палицею; друга гра, це гра їздців, щось наче середньовічні турніри: пара їздців старається один одного скинути із сідла тупою списою. Тут часто можна подивляти очайдушну дикість і завзяту відвагу расових, брунатних синів Абисинії, передовсім, коли молоді борці знають, що серед глядачів є теж кольоністи або чужинці.

Ясна, літня радість сповиває абісинське Різдво. Абісинці, стрінувши один одного, витаються словами: „Христос раждається!" „Народився Христос!" І ці оклики звучать легко й щасливо в щирій, чистій та справжній „новій радости, яка не бувала".

*) Неґус — етіопське слово: король, титул абісинських володарів.

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ НА РІДНИЙ КРАЙ.

Детройт, Миш.: В. Нагайло (б. жовнір У. Г. А. — спаралізований) $2 на інвалідів.

Моунт Кармель, Па.: Іван Ворґач $5 на Р. Ш. і інвалідів.

Перт Амбой, Н. Дж.: Осип Білоґан $10 (по $5 на інвалідів і Р. Ш.).

СОЮЗОВЦІ! ПРИ СЬОГОРІЧНІЙ КОЛЯДІ НЕ ЗАБУДЬТЕ ЗА СВОЮ ВЛАСНУ ДОБРОДІЙНУ ІНСТИТУЦІЮ — СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ПОШУКУЄМО 63 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В СЕН ЛУІС, МЕЗУРІ, ЗІЙШЛАСЯ НА ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ, ВЛАШТОВАНЕ ЗАХОДОМ АМЕРИКАНСЬКОГО БОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ. НА ТІМ ВІЧУ ПІДНЕСЕНО ПРОТЕСТ ПРОТИ ЛЯЦЬКИХ ЗВІРСТВ У ЛЬВОВІ І ЗЛОЖЕНО ЖЕРТВИ НА РІДНУ ШКОЛУ І БОЄВИЙ ФОНД. А КРОМІ ТОГО ЖЕРТВОВАНО $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ, ЩОБ І СОБІ ПРИЧИНИТИСЯ ДО ТОЇ ВЕЛИЧАВОЇ БУДІВЛІ, ЩО ЇЇ ХОЧУТЬ ЗБУДУВАТИ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ В СТАРІМ КРАЮ НА ПАМЯТЬ НАШОЇ УЧАСТИ В ЗМАГАННЯХ НАШОГО НАРОДУ О ЗДОБУТТЯ ВЛАСНОЇ ДЕРЖАВИ.

ВІРИМО, ЩО Й ДРУГІ ЗЛОЖАТЬ СВОЇ ЖЕРТВИ НА ТУ БЛАГОРОДНУ ЦІЛЬ І ПЕРЕШЛЮТЬ ЇЇ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ НАШЕ:

OBYEDNANYE
P. O. BOX 411,
PHILADELPHIA, PA.

ЯК ДЕ СВЯТКУЮТЬ СВЯТИЙ ВЕЧІР.

У **Німеччині.** Звичай прикрашувати ялинку зявився насамперед у Німеччині. Сталося воно так: Якийсь актор у театрі, як дістав дарунок, повісив його на сосну, якою була прибрана сцена. Це дуже сподобалося публиці. Стали наслідувати того артиста та прибирати на Різдво ялинки по хатах. Із часом цей звичай поширився по всіх майже країнах. Ріжниця тільки така, що практичні Німці не рубають цілих ялинок, а роблять їх штучно з галузок, зрубаних із дерев. У Німеччині є легенда, що св. Микола — приятель дітей — у Святий Вечір приходить у хату комином і приносить дітям дарунки.

В **Англії.** Англійці не знають Святої Вечері ані куті. Замісць того там більшу ролю відграє ялинка, на якій засвічують свічечки не на Святий Вечір, а в сам день Рождества.

В Англії діти вірять, що святий Микола кладе дітям дарунки у черевики, тому на-ніч ставлять їх за двері. Самособою дарунки кладе не св. Микола, а батьки.

У **Франції.** Франція присвоїла собі звичай німецький та англійський, а саме: ялинку, пудінг й ін. У південній Франції голова сімі у Святий Вечір запалює в печі різдвяну колоду, що нібито має горіти до весни. Дарунки дають не на святий Вечір, а на Новий Рік. У деяких околицях засвічують над дверима лямпки, що означає „вефлеємську зорю".

В **Норвегії.** Норвежці на Святий Вечір запрошують птичок. Перед хатою, на стовпах ставлять дощечки, на яких щедро насипають зерна, щоби і божі пташенята попоїли куті.

В **Еспанії.** В Різдвяну ніч, після богослуження, Еспанці запалюють огні, стріляють із гармат, співають і танцюють на вулиці. В ночі губернатори обходять вязниці та випускають найменше винуватого вязня на волю. Перед образом Пресвятої Діви горять свічки аж до світанку, до утрені. Святий Вечір називають „Доброю ночею" та святкують торжественно.

В **Італії.** Ніде Святого Вечера не святкують так галасливо, як в Італії. Цілу ніч гомін, сміхи, штучні вогні, ілюмінації, процесії.

В **Греції** у Святий Вечір діти, як і в нас, бігають від хати до хати та колядують, за що дістають горіхи, фіґи й інші солодощі. На острові Хіос приладжують ялинку, але не батьки дітям, а арендатори панам. Ялинку роблять із оливного дерева, мірту, помаранч і прибирають цвітами. За ялинку пан дає арендаторам добрий обід.

Загальний звичай. Крім ріжних місцевих звичаїв у всіх культурних народів є звичай давати дарунки на ялинку вбогим дітям, щоби вони бодай на хвилинку забули свої злидні й голод.

Знає все. Чоловік довідався, що його жінка зраджує, тому впадає сердитий до її кімнати та кричить з усієї сили:

— Знаю все, ти підла!

— Е, ти лише так хвалишся — каже жінка спокійно. — Коли знаєш все, то скажи мені котрого року була битва під Трафальґаром?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Рух у Січах.

Наші народні демократичні Січи кріпнуть. Січ ім. К. Трильовського розпочала з зимовим сезоном свої сталі сходини і вправи так старших як і дітей в льокали над "Окдей театром, 2332 В. Шикаго вул. На послідних зборах запала ухвала, щоби взяти діяльну участь в праці шикаґовської світової виставки в р. 1933. та помогти в акції голові Укр. Комітету виставого, д. К. Саваковій. Також ухвалено піти з колядою на народні старокраєві цілі. Січ. тов. атлетичне на Савт Сайд стоїть під проводом П. Жовнірчака, П. Щербатого, В. Сагана і М. Гірняка. Провадить постійно вечірну українську діточу школу в льокали Роквел і 55 вул., якої предсідателем є діяльна людина Д. Шумовський і А. Гіжовський, секретар. Учитель школи д. Мусійчук докладає старань, щоб при Січи зорганізувати (в кольонії Ґейдж парку) атлетичний клюб і хор з доростаючої молоді та старших.

Сими днями школа виставить штуку „За Неман іду", де вже виступить сей власний хор.

Січ ім. Залізняка при укр. прав. громаді на Ірі вул. стоїть під проводом д. Н. Пикульського, кошового і Д. Когута, осаула. При помочі о. І. Коцана, щирого народного працьовника і ся Січ оживає дійсним життям січовим. Є надія, що і Січи в Пулман та Борн-сайд підуть за слідом инших, і в Шикаго буде спільний округ Січовий.

Січовик.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

Допоможім Тов. „Просвіта" у Львові.

Вже минув 1928 рік, в якім припадала 60-літна річниця заснования Тов-а „Просвіта" у Львові. Однак Головний Виділ Т-ва предовжив святкування того ювилею аж по місяць вересень 1929. року.

Ми, американські Українці, хоч далеко від Рідного Краю й живемо иншим життям, обовязані також відсвяткувати, і то навіть величаво, цей ювилей початків нашого відродження на просвітнім полі. „Просвіта" дала нам усе, що бачимо сьогодні, бо „Просвітою" ми пізнали, що ми Українці. На основах „Просвіти" у нас зродилося національне почуття зі своїми славними памятками історичних подій. „Просвіта" за 60 літ свого істновання зробила нас народом-нацією і дала нам наше національне я. Заслуги „Просвіти" для українського народу великі, тому не слід нам поминути цей ювилей, це 60-ліття великої праці. В українській громаді в Гемтремку, Міш., вже зроблено перші кроки до такого ювилейного свята „Просвіти".

В неділю, 30 грудня 1928 р., були скликані мною деякі товариства і громадяни, щоб спільно порадитися над уряженням такого свята.

На цьому зібранню вибрано комітет, де встановлено мене головою і доручено вести дальше діло. Першим завданням комітету являється поінформувати ширший загал про національне свято. В цій справі проситься всі товариства братства, сестрицтва і т. п., які не були заступлені на зібранні дня 30 грудня 1928 р., щоб вислали своїх відпоручників на чергове засідання комітету, яке відбудеться дня 13 січня 1929, о годині 2-ій пополудні в салі Української Хати при Грейлінґ вулиці в Гемтрамк, Міш.

Мих. Чемний.

СКРЕНТОН, ПА.

Організують збірку на допомогу Рідному Краеви.

Український політичний клюб в місті Скрентоні вирішив ширше повести акцію допомоги Рідному Краеви.

На останніх зборах клюбу ухвалено, що колядувати з рамени клюбу підуть жінки. Отож клюб звертається до скрентонських Українців не відмовити своїми щедрими різдвяними дарами допомогти нашим братам на Рідній Землі в їх боротьбі за кращу долю українського народу.

Імена колядників і жертводавців будуть оголошені в „Свободі".

В. Стельмах, секретар клюбу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОДЯКА

Я, нижше підписана, висловлюю свою щиру подяку УНС., що негайно по смерти мого батька Лазаря Черепа виплатив мені 1000 долярів посмертного.

Покійний був через 23 роки членом УНС. та членом братства св. о. Николая в Ембридж, Па.

Таксамо щиро дякую всім членам братства, що взяли участь у похороні мого батька. При тім закликаю Українців, що мешкають в Ембридж, вступати до нашого братства та У. Н. Союза.

Катерина Галабак.

В африканськім барі. Гість (до вейтера, що силкується викинути пяницю з бару):

— Гей, пане мурин! Не викидайте його! Зіджте його, то буде скорше!

КАРТИНА З ФІЛЬМИ „ТАРАС ШЕВЧЕНКО".

Ця картина представляє інтересну пригоду Тараса Шевченка в молодому віку, коли він, наслухавшись оповідань свойого діда про залізні стовпи, що підпирають небо, почав за ними глядати. Ті стовпи не давали йому спокою. Він все приглядався на небо де воно сходиться з землею, щоб побачити увлені стовпи. І остаточно він рішився помандрувати в ті сторони, де небо припирає до землі і знайти ті стовпи. Як постановив, так і зробив, помандрував і заблудив.

Зажуриний Тарас. Мандруючі чумаки знайшли його при дорозі. Розпитали звідки він і чий та забрали на мажу (чумацький віз) і привезли до дому.

Ось така то пригода случилася в житті Тараса, що ще за молодих літ старався зрозуміти й пояснити собі всесвіт. Цікавість і бистрість Тараса до всего була тою пружиною в його життю, що він потрапив видвигнутись на ту висоту, на якій ми його знаємо.

Такі й много подібних картин можна буде бачити в фільмі „Тарас Шевченко", що буде висвітлюватися 10-го, 11-го і 13-го січня ц. р. в Українськім Робітничім Домі, 66 Іст 4-та вулиця, Ню Йорк, Н. Й.

Всі ті, що мешкають в Гарлем, Бронкс і Бруклині, повинні теж прибути пі повище подану адресу тому, що це одиноке місце, де показується фільму для Ню Йорку з усіми його дільницями.

6

В УКР. АКАДЕМІЇ НАУК.

Кілька днів тому в Києві відбулося поширене засідання ради УАН з участю всіх дійсних академиків, представників наукових і культурно-громадських організацій.

Рада розглянула буджет Академії на 1928—29 р. Порівняно з минулим роком буджет значно збільшено. Коли попереднього року буджет УАН становив 600,000 крб., то на 1928—29 р. він становить 1,000,000 крб.

Збільшення асигнувань дає Академії можливість значно поширити свою науково-дослідну роботу. Найбільшого розгортання роботи треба чекати по лінії біольоґічного відділу Академії. Так, у Києві засновується новий мікробіольоґічний (бактеріольоґічний) інститут, на чолі якого стане президент Академії Д. К. Заболотний. На організацію цього інституту Наркомос асигнував 200 тис. крб. Для інституту спорудяться спеціяльний будинок. До Києва зза кордону вже почало прибувати виписане для нового інституту ріжне устаткування та апаратура. Загалом цей інститут буде дуже цінною вкладкою до української науки.

Заслуге на щироку увагу також і такий факт, як організація при УАН пантеону і лябораторії для патольоґічної комісії. На організацію цих установ асигновано понад 30 тис. крб. Ці нові наукові заклади також забезпечено гарними приміщеннями.

Рада Академії намітила також низку підготовних заходів на відзначення десятирічного ювилею Української Академії Наук. Визнано за потрібне видати чужоземними мовами (німецькою, французькою, англійською) короткі звіти про роботу УАН за ці 10 років. Відзначення ювилею має відбутися в травні 1929 р. До участи в цьому святі будуть запрошені видатніші учені світу, представники наукових установ ріжних країн. Передбачається випустити спеціяльний хронікальний фільм, присвячений ювилееви Академії.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Навчіть нас нових пісень!
(Медведівський учбовий пункт).

Короткий час перебування допризовника на учбовому пункті не пропадає марно. Учоба провадиться як найактивніше, „за всіма правилами", як кажуть допризовники.

Сумно тільки стає, коли прислухаєш до змісту пісень, що співають їх призовники: „Выйди, Дуня, на крилечко... Вой да люде"!... „Ой жаль, жаль"... Ой при лужку, при лужку..." тощо. Це ті пісні, що залишились нам у спадщину від старої армії. Хоч мотиви їх і добрі, муштрові, але зміст ніяк не підходить до сучасного життя й всі ці пісні аж просяться, щоб здати їх до архиву, як старовину.

Треба кадровому складові навчитись нових, революційних пісень і навчити їх допризовників, а не заставляти співати „яку знаєш". Бо за такого стану, звичайно, допризовники співають „Течоть речка по песку..."

Веснянка.

Тіснота на пункті, ніде й розминутись.

Не гаразд справа на навчальному пункті в Олександрівським районі. Наш гарматній полк має своє господарство на цьому пункті, але розташуватися з ними ніде. Загнали нас у тісний двір, де ніде й кіньми повернутися. Хоч поруч і маємо добрий двір, але як потрапим туди наш бунчужний, то ледве вигоняти. Так прийняли.

А як почали ми ходити до цукроварі, збирати ліжка, то малощо не всі червоноармійці босі не стали.

Так-то Олександрівський РВК улаштував, опорядив наш учпункт.

Д. Я. П.
(„Радянська Думка").

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШИКАГО (САВТ), ІЛЛ.

На Рідну Школу.

У неділю дня 23. м. м. відбулося віче, котре скликав у нашій греко-катол. парохії п. Ясінчук, представник українського шкільництва в Галичині.

У своїй промові п. Ясінчук представив ясно справу потреб нашої рідної школи. У рідній школі наша будучність.

Присутні зложили на сю взнесцу ціль $89,00, а місцевий комітет буде дальше заниматися справою збірки на Рідну Школу.

Жертвували: о. М. Кузьмак $20; Ів. Чорномаз $10; М. Томашевський $6; по $5: Ів. Кравс, Гр. Гаврилюк, Ф. Снязданко; по $2: А. Крупявек, Є. Свірський, Д. Гнида, В. Рапак, А. Мрака; Д. Лен $1 і золотий годинник; по $1: Р. Кизта, М. Блідий, В. Ярмула, І. Хомяк, І. Чорняк, І. Ґіжовський, Д. Костек, І. Кріль, М. Бурмаз, І. Ковалишин, М. Москалик, В. Кичерепа, В. Сеска, В. Демко, Н. Світенький, М. Ґірка, В. Кичерепа, І. Дазука, С. Наконечний, Р. Кальмук, Д. Горон, М. Доротяк, П. Шкварок, Г. Міклющ, П. Блідий, В. Щурко. Разом $89.00.

—o—

ОБУРН, Н. Й.

З панахиди на інвалідів.

Дня 4. листопада відправив в місцевій укр. греко-кат. церкві о. Строцький панахиду за поляглих героїв, а підчас панахиди зібрано $40.50, які вислано до Обєднання і призначено на будову Дому Українських Інвалідів.

—o—

ВОЛЛІМЕНСЕТ, МАСС.

З забави на інвалідів.

На забаві в гром. М. Сторожука присутні гості не забули і за нещасних калік, інвалідів.

Жертвували: І. Довгань $5; І. Дзвінник $2; по $1: І. Кущак, А. Стрехалюк; по 50 ц.: І. Гнида і М. Сторожук.

Разом вислано до Обєднання $10.

І. Дзвінник.

—o—

ВІЛІНҐ, ВА.

З забави жертвам ляцьких звірств.

Дня 25. листопада запросила громадянка Анастазія Костас чесних гостей з нагоди іменин свого мужа Михайла і батька М. Ганович.

Між гістьми був і о. Крупа, що розповів присутним широко про листопадові події у Львові. Гості слухали і додали те, про що вже самі читали, а далі і зложили жертви на допомогу жертвам листопадових подій у Львові.

Зібрано $20, які відослано до Обєднання.

Жертвували: П. Подола $5; Анастазія Костас $2; по $1: о. Ю. Крупа, В. Когут, М. Дуткевич, Ів. Шелева, Дм. Канюк, Й. Салецький, Марія Гаркодис, В. Риваковський, Ів. Ковальчик,

Катерина Кордик, Катерина Чайковська, П. Баран, по 50 ц.: А. Когут, Ів. Драган.

Разом $20.

В. Когут.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 10. січня, в год. 8-ій вечером, в товариській гали. Проситься усіх членів на ці збори явитись, бо є богато важних справ до полагодження. Уряд і контрольна комісія здадуть справозданнє за 1928 рік. Новий уряд перебере урядованнє. Новий уряд є слідуючий: Петро Петрів, предс.; Михайло Паньків, секр.; Данило Гой, кас. Уряд Тов. Дому: Никола Магомет, менаджер; Конст. Кульчицький, секр.; Никола Кучмій, кас. Нових урядників проситься прийти на ці збори. — Павло Ладовський.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Подається до відома членам відділу 288, що річний мітінґ відбувся день 15. грудня. До уряду на 1929 рік увійшли слідуючі: Олекса Періґ, предс.; Теодор Данилюк, заст.; Іван Малицький, фін. секр.; Василь Могильський, заст.; Максим Паращак, кас.; Андрій Лимич, заст.; Михаїл Мушастий, рек. секр.; Мих. Білецький і Юрій Малговський, контр.; Яким Ільків і Максим Шевчук, доз. хорих. Мих. Брус, прапорчик до укр. прапора; Лука Копчук, прапочик до амер. прапора; Максим Свербивус і Дмитро Дуць, дверники. Мітінґи будуть відбуватися в кожду першу суботу по пятнайцятім, точно в год. пополудни в Укр. гали, на 3-ій і Карбон ул. Позамісцеві члени в справах товариських мають відноситися на слідуючу адресу: John Malitzki, 1504 E. 7th St., Bethlehem, Pa. — Іван Малицький, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. О. Николая, від. 341, дає до відома своїм членам, що на річних зборах 9. грудня вибрано уряд на 1929 рік як слідує: Ст. Палівода (мол.), предс.; А. Жук, заст.; В. Яцишин, кас.; Н. Волошин, заст.; Ів. Кренціґлова, секр.; Л. Періл, заст.; С. Ломиш і П. Волянський, контрольори; І. Щирадловський і Ст. Антонишин, опікуни хорих; Прокіп Сцібайло, капітан; Мих. Штохмаль, хорунжий; І. Ґирмак, дверник. Збори відбуваються в другу неділю по першім, в У. Н. Домі, 2253 В. 14. вул. Слідуючі збори відбудуться дня 13. січня, точно в год. 1.30 попол. Проситься всіх членів зійтись, бо є важні справи до полагодження. — Іван Кренціґлова, секретар.

ОБОРН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 283, подає до відома, що на річних зборах 2. грудня вибрано уряд на 1929 рік як слідує: Теодор Олійник, кошовий; Ів. Коковський, осаул; Гр. Каганяк, фінанс. писар; Іван Малиса, протокольний писар; Лесько Зобків, заступник (обох); Гр. Мулик, скарбник; Алексій Горбаль, заст.; Василій Борочок, тростіс; Семен Мриклут, сотник; Андрій Шварик, заст.; Михаїл Грубий і А. Шварик, контрольори; Василій Лучка і Михаїл Базар, дозорці хорих; Стефан Батько і Ів. Коковський, поліцаї; Роман Мозола, завідатель Укр. Дому. Збори відбуваються в першу неділю по першім кождого місяця в Укр. Домі, 135 Вашингтон ул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів пирсилати письма в справі відділовій на адресу писаря рекордового: John Malysa, 39 Garrow St., Auburn, N. Y.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній на Секонд і Юніон ул. Обовязком є кождого члена явитися на означений час, бо буде справозданнє за 1928 рік, вибір уряду на 1929 рік і инші справи. Не явившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Семко Сута, предс.; Іван Юськів, кас.; Павло Маряк, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє, що на річнім мітінґу дня 16. грудня вибрано уряд на 1929 рік як слідує: Лукаш Курило, предс.; Теодор Кінь, заст.; Ник. Трояновський, секр.; Вас. Максимик, заст.; Ів. Окаль, кас.; Ник. Максимик, заст.; Семен Хорт, дозорець хорих; Кость Хорт Купер, Олекса Костецький і А. Стець, контр. комісія; Василь Мицьо, дверник; Стефан Кирик і Іван Ґаврон, хорунжі; Мих. Максимик і Мих. Окаль, післанці. Мітінґи будуть відбуватись в другу неділю по першім, в гали парохіяльній на Ellicott Road. — Ник. Трояновський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня, в 2-ій год. пополудни, в Тов. Домі, 1258 Horoll St., на Норт Ґудман. Проситься членів і членкинь прибути на означений час. Уряд на 1929 рік є слідуючий: Петро Дронь, предс.; Павло Архетко, кас.; Дмитро Коритко, секретар.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня в годині 2-ій пополудни, під ч. 839 South Broad St. Буде справозданнє уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1929 рік. Обовязком є кождого члена і членкині явитися на означений час. Не явившийся без важної причини член або членкиня буде караний після ухвали 1 дол., а урядник 2 дол. Будемо принимати без вступного, тому кождий член повинен привести хоч одного нового члена або членкиню. Хто припровадить одного нового члена або членкиню дістане український дарунок від відділу, а організаторнє від голов. уряду. Довгуючі члени нехай вирівнають свої довги; в противнім разі будуть суспендовані. Не забувайте за Сиротинець У. Н. Союза. — Ол. Петришин, предс.; Йосиф Паславський, кас.; Павло Стадник, секр.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в 2-ій годині попол. в неділю, 13. січня, в гали церковній при Ґров ул. Буде справозданнє уряду, вибір уряду на 1929 рік та инші важні справи. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Петро Соляр, предс.; Лука Сидорак, секретар.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, подає до відома всім своїм членам, що мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня, точно в 1-ій год. пополудни, в гали церковній на Blackstone St. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Уряд на 1929 рік зістав вибраний слідуючий: Мих. Скибінський, предс.; Мих. Камфонік, кас.; Мих. Заяць, секр. фін.; І. Дубина, секр. рек.; П. Романович і В. Бровчук, надз. хорих; І. Чорний, Ф. Цірка і К. Фірман, контрольори; Д. Добровода і Г. Стрик, прапорчики; В. Вовк, дверник. — К. Фірман, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. січня. Кождий член мусить явитись, бо є важні справи з минувшого року. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Н. Вовк, предс.; М. Юрків, кас.; В. Бідей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що нічних зборах 2. січня вибрано слідуючий виділ відділу: Микола Воробець, предс.; Яків Гавришко, кас.; Мик. Близнак, секр. Після ухвали річних зборів місячні збори відділу відбуваються в першу середу по першім кождого місяця, в гали Укр. Православної Громнади, 334 Іст 14-та ул., точно в год. 8.30 вечер. Збори за місяць січень відбудуться 16. січня вечером. На тих зборах мають явитися всі члени та вирівнати свої членські вкладки. — М. Близнак, секр.

МЕНВЕЛ ПАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 328, вибрало на 1929 рік слідуючий уряд: Іван Пула, предс.; Іван Скорний, кас.; Ст. Василишин, секр. фін.; Теодор Микитюк, секр. рек.; Юлія Микитюк і Катерина Скорна, контр. книжок; Яків Попко, доз. хорих. — Іван Пула, предс.; С. Василишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах 29. грудня вибрано слідуючий уряд на 1929 рік: Й. Мартинів, предс.; Іван Бобецький, заст.; О. Плескун, секр.; М. Ликтей, заст.; Гр. Кука, кас.; Й. Забавчук, заст.; Іг. Ржимський і Н. Василишин, тростіси; Н. Ковбасник і Іл. Вікарик, контрольори; Ів. Єдинак і Ст. Назаревич, опікуни хорих; Ст. Кука і М. Левко, прапорчики; Н. Сулима, отаман; Й. Дяків, госп. галі. — Олекса Плескун, секр.

ІСТОН, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, вибрало на своїх річних зборах отсих нових уряндиків: Филимон Сагатий, предс.; Василь Беднарський, заст.; Микола Підгайний, секр.; Іван Дешевський, заст.; Д. Кручовий і Теодор Кульчицький, контрольори; Теодор Фотій і Захарій Загачевський, надз. хорих на Істон, а Андрій Ткач на Філіпсбурґ. — М. Підгайний, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрія, від. 48, вибрало на річнім мітінґу 16. грудня слідуючий уряд на 1929 рік: Іван Бойко, предс.; Йосиф Міцю, заст.; Мих. Негребецький, кас.; Ілько Куземка, заст.; Йосиф Катулька, секр. фін.; С. Карбовничак, заст.; Ник. Катулька і Ф. Маліґ, контрольори; Клементій Пех і Василь Бережанський, доз. хорих; В. Катулька, хорунжий; Д. Лудик і Іван Семенчук, полісмени. — Ів. Бойко, предс.; Йосиф Катулька, фін. секр.

АКРОН, О. Отсим повідомляється членів Бр. Сош. св. Духа, від. 295, що на річних зборах вибрано отсей уряд на 1929 рік: Олекса Цепко, предс.; Ник. Сорока, заст.; Вас. Ч. Пулк, секретар; Михаїл Філяс, заст.; Михаїл Етруха, кас.; Петро Синюта, заст.; Іван Цепко, Евстахій Тивончук і Лука Сахарнецький, контрольори; Іван Кухар, Андрій Ілишин, Іван Мінко і Василь Табака, надзирателі хорих; Теодор Галамай і Стефан Дрекслер, хорунжі; Стефан Матвіїв, дверник. — В. Ч. Пулк, секр.

КОЛИ НАДХОДИТЬ СТАРІСТЬ.

Др. Ґізе, доцент штутґартського університету розписав анкету серед мущин і жінок ріжних суспільних верств із запитом, коли хто запримітив, що старіється та по чім пізнав цю старість.

З цікавої анкети наводимо кілька цікавих відповідей.

Один торговець деревом пише: Я був візником, а тепер узявся за торговлю деревом, яке сам рубаю. Ця цілковита зміна заняття і труд вплинули дуже добре на моє здоровля та без уваги на моє здоровля і мої 60 літ, я не чуюся старий. Моя думка на анкетне питання така,: що чим людина односторонівше жиє, тим скоріше вмирає.

Одна жінка каже: За кілька днів зачинаю 30-тий рік, тож виходжу з катеґорії дівчат молодих, а вступаю в катеґорію старших. На 30-ім році життя чуюся богато старшою від молодого покоління.

Якийсь санітарний радник каже: Життя щойно тоді гарне, коли літа та дозрілість є поняттями однозначними. Я не бажаю смерти, бо вважаю життя гарним, але не хочу медициною продовжувати собі життя на цьому світі, а то тому, що вірю, що й друге життя буде гарне!

Предсідниця т-ва стенографісток пише, на 80-ому році життя: Чуюся дуже змучена, не дочуваю, зле бачу. Дні старости прикрі, але поза ними далеко осталися спогади пережитого. Коли це життя було чесне і справедливе, то спомини минувшини осолоджують прикру теперішність.

83-літній хлібороб так описує своє життя: Я був двічи жонатий, маю шестеро дітей, 7 внуків і 4 правнуки. До нині девять місяців у році працюю в огороді, крім того щодня рубаю дрова, зриваю овочі та займаюся господаркою. Мій зять щодня намовляє мене, щоби я ще втретє оженився.

Анкета ця, на яку дало відповіди 300 людей, замітна передовсім цим, що богато жінок у 20—30 році життя говорять про старість. Далі цікаво, що люди більше займаються фізичними ніж духовими обявами старости. Ці фізичні обяви, а радше недомагання старости, виступають передовсім у гіршім функціонуванні мязів, отже старість атакує крижі, рамена, ноги.

В анкеті люди дуже часто згадують про випадання зубів. На другому місці є нервові недомагання, ослаблення нервової системи, безсонниця, затрата памяти. По трете богато людей перестерігає про надходячу старість ослаблення слуху та зору. На четвертім місці є морщини і випадання волосся, на пятому спостереження, що людина скоро мучиться та потребує більше сну. Опісля слідують нарікання на серце, круження крови, злу переміну матерії, товстіння, ревматизм і цукрицю. Не менші є нарікання на зле травлення. На останньому місці є недомагання органів віддихання, наклін до перестуди, кашлю і т. д.

Що торкається духового боку старіння, то є три основні типи. Перший тип, неґативний, це людина, що протестує та відпирає з обуренням здогад, що він старий та впевняє, що все ще почувается молодо. Таку відповідь прислали переважно мандрівні купці й артисти. Другий тип рівнодушний та притуплений на всі зовнішні впливи, та найчастіший є третій тип: людина перелякалася надходячої старости й її обявів. Цим третім здається, що все це прийшло зовсім несподівано.

Директор (до урядовця): Що?! хочете відпустки з нагоди свого срібного весілля. Нема про це й мови! Ви готові жадати відпустки постійно що десять літ!...

LITTLE JULIUS SNEEZER BY BAKER

